

DE VLAAMSE MINISTER VAN BINNENLANDS BESTUUR, BESTUURSZAKEN, INBURGERING EN GELIJKE KANSEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 14, 15, 53, 54, 56 en 58 van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris
- Principiële goedkeuring

Samenvatting

Het voorliggende ontwerp van besluit conformeert het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris met verschillende recente wijzigingen aan het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur en brengt bijkomend enkele technische wijzigingen aan. Zo zal het voortaan ook mogelijk zijn om een uittredingsvergoeding te verkrijgen bij beëindiging van een uitvoerend mandaat naar aanleiding van de einddatum bij een akte van opvolging. Bijkomend maakt het besluit het mogelijk om een presentiegeld toe te kennen aan raadsleden voor het bijwonen van vergaderingen van de deontologische commissie, als vermeld in artikel 39 van het decreet van 22 december 2022 over het lokaal bestuur.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: Kancelarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie

Beleidsveld: Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid

Inhoudelijk structurelement: de binnenlandse aangelegenheden

Beleidsdoelstelling: uitvoering geven aan de Beleidsnota Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid 2019-2024: “OD 3.1. We moderniseren de regels van de lokale democratie” en “OD 3.3. We versterken de gemeenteraad als hart van de lokale democratie”.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Wetgevingstechnisch- en taaladvies

Het bijgevoegde ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingstechnisch- en taalkundig advies nr. 2023/133 van 07/04/2023.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Bijgaand ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wijzigt het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris (verder: besluit statuut lokale mandataris) naar aanleiding van verschillende wijzigingen aan het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur (verder: decreet over het lokaal bestuur) door het decreet van 16 juli 2021 tot wijziging van diverse decreten, wat betreft versterking van de lokale democratie, (verder decreet versterking lokale democratie) en het decreet van 3 februari 2023 tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de oprichting van een deontologische commissie bij de gemeenteraad en de districtsraad.

Zo wijzigt het voorliggende ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering de regeling rond de uittredingsvergoeding en wordt het mogelijk dat de uitvoerende mandataris, waarvan het mandaat eindigt naar aanleiding van de einddatum op de akte van opvolging, een uittredingsvergoeding kan verkrijgen. Daarnaast wordt het mogelijk dat een presentiegeld wordt toegekend aan lokale mandatarissen voor het bijwonen van vergaderingen van de verplichte deontologische commissie bij de gemeenteraad of de raad voor maatschappelijk welzijn.

Daarnaast worden de mogelijkheid tot cumulatie van een werkloosheidsvergoeding met een uittredingsvergoeding en de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om eretitels toe te kennen aan districtsburgemeesters geschrapt in het licht van conflicterende regelgeving.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Artikel 1

Dit artikel brengt twee wijzigingen aan in artikel 14 van het besluit statuut lokale mandataris dat regels vaststelt over de uittredingsvergoeding voor lokale uitvoerende mandatarissen.

In het hogergenoemde decreet versterking lokale democratie werd de akte van opvolging voor burgemeesters geïntroduceerd. De Vlaamse Regering kan voortaan een burgemeester benoemen voor minder dan zes jaar in geval van een ontvankelijke akte van opvolging en voor zover de opvolging ten vroegste in werking treedt op 1 oktober van het vierde jaar van de bestuursperiode en de opvolger een gemeenteraadslid is dat behoort tot dezelfde fractie als de burgemeester die wordt opgevolgd. De akte van opvolging vermeldt de einddatum van het mandaat van de burgemeester en de naam van de persoon die de burgemeester opvolgt. Bij het bereiken van deze einddatum is de burgemeester van rechtswege ontslagnemend.

De akte van voordracht blijft daarnaast bestaan voor schepenen, de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst en zelfs ook voor burgemeester in het geval dat de opvolger in de akte van opvolging zou overlijden, afstand zou doen van zijn mandaat, ... De beëindiging van een uitvoerend mandaat naar aanleiding van de einddatum op de akte van voordracht moet aldus behouden blijven als situatie die recht kan geven op een uittredingsvergoeding.

Door de voorliggende wijziging aan artikel 14 van het besluit statuut lokale mandataris wordt de nieuwe akte van opvolging toegevoegd als een situatie die aanleiding kan geven tot een recht op uittredingsvergoeding voor een uittredende burgemeester. Dit geldt zowel voor de toepassing van de akte van opvolging in gemeenten (artikel 58, §3, van het decreet over het lokaal bestuur), alsook in fusiegemeenten (artikel 354/1 van het decreet over het lokaal bestuur).

Daarnaast wordt de bepaling over de mogelijkheid tot cumulatie van een werkloosheidsvergoeding met een uittredingsvergoeding geschrapt in het licht van conflicterende regelgeving waardoor het niet mogelijk is om de beide te cumuleren en een bijpassing van uittredingsvergoeding te verkrijgen.

Artikel 2

Dit artikel voegt de vergaderingen van de deontologische commissie toe aan de lijst met vergaderingen die recht kunnen geven op een presentiegeld in artikel 15 van het besluit statuut lokale mandataris. Alle gemeenten zijn op grond van artikel 39 van het decreet over het lokaal bestuur verplicht op een deontologische commissie in te richten voor de gemeenteraad. Ook voor de raad voor maatschappelijk welzijn moet een dergelijke commissie worden ingericht (artikel 74 van het decreet over het lokaal bestuur). De verplichting tot het oprichten van deontologische commissies geldt ook voor de gemeente Voeren en de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, op grond van artikel 517 en 538 van het decreet over het lokaal bestuur.

De deontologische commissie voor de gemeenteraad is bevoegd voor:

- de gemeenteraadsleden
- de voorzitter van de gemeenteraad
- de schepenen
- de burgemeester
- de districtsraadsleden
- de voorzitter van de districtsraad
- de districtsschepenen
- de districtsburgemeester.

De deontologische commissie voor de raad voor maatschappelijk welzijn is bevoegd voor:

- de OCMW-raadsleden
- de voorzitter van de raad voor maatschappelijk welzijn
- de voorzitter en de leden van het vast bureau
- de voorzitter en de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst.

Door het toevoegen van vergaderingen van de deontologische commissie in artikel 15 van het besluit statuut lokale mandataris kunnen lokale besturen een presentiegeld toekennen aan mandatarissen die deelnemen aan die vergaderingen op basis van hun mandaatverplichtingen. Het kan hierbij gaan om gemeenteraadsleden, leden van de raad voor maatschappelijk welzijn, leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst en leden van de districtsraad. De respectievelijke raden stellen hiertoe bij reglement vast dat een presentiegeld wordt verleend. Het toekennen van dit presentiegeld en het bedrag ervan is steeds gebonden aan de regels als vastgesteld in artikel 18 van het besluit statuut lokale mandataris.

Artikel 3

Dit artikel schrapt de mogelijkheid voor de Vlaamse Regering om eretitels toe te kennen aan districtsburgemeesters in artikel 53 van het besluit statuut lokale mandataris. Krachtens artikel 122 van het decreet over het lokaal bestuur is het namelijk de districtsraad die eretitels kan toekennen aan de districtsburgemeesters en niet de Vlaamse Regering. De districtsburgemeester wordt namelijk als voorzitter van het districtscollege verkozen door het districtscollege en niet benoemd door de Vlaamse Regering, zoals dit wel het geval is bij burgemeesters. Het besluit statuut lokale mandataris wordt door de wijziging in overeenstemming gebracht met het decreet over het lokaal bestuur.

Artikel 4

In dit artikel vinden enkele technische rechtzettingen plaats. Door de hogervermelde wijziging in artikel 3 kan de Vlaamse Regering geen eretitels meer toekennen aan de districtsburgemeester, conform het decreet over het lokaal bestuur. In de eerste zin van artikel 54 van het besluit statuut lokale mandataris moeten bijgevolg de vermeldingen naar de districtsraad worden geschrapt. Daarnaast is er nog een rechtzetting van kruisverwijzing in de laatste zin van artikel 54 van het besluit statuut lokale mandataris (aanpassing kruisverwijzing voor termijnberekening eretitel).

Artikel 5

In dit artikel wordt in artikel 56 van het besluit statuut lokale mandataris de mogelijkheid geschrapt voor de districtsraad om een verzoek tot verlening van eretitel voor het ambt van districtsburgemeester in te dienen bij de Vlaamse Regering aangezien de Vlaamse Regering geen eretitels aan districtsburgemeesters kan toekennen. Deze bevoegdheid komt namelijk toe aan de districtsraad (zie toelichting bij artikel 3).

Artikel 6

In dit artikel worden de districtsburgemeester geschrapt uit de opsomming van mandaten waarvoor de Vlaamse Regering regels vaststelt omtrent het voeren van de eretitel (artikel 58 besluit statuut lokale mandataris). Aangezien het de districtsraad is die bevoegd is om regels vast te stellen over het toekennen van eretitels aan districtsburgemeester, is de Vlaamse Regering niet bevoegd om regels vast te stellen over het voeren van de eretitel van districtsburgemeester. Dit behoort tot de lokale autonomie.

Artikel 7

Het voorliggende besluit treedt in werking tien dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad. Hierop zijn een aantal uitzonderingen vermeld in dit artikel.

- Artikel 1, 1°

Het artikel 1, punt 1°, betreft het bereiken van de einddatum op een akte van opvolging als grond voor het verkrijgen van een uittredingsvergoeding.

In artikel 126 van het decreet versterking lokale democratie wordt namelijk bepaald dat de regeling omtrent de akte van opvolging in het decreet over het lokaal bestuur in principe pas in werking zal treden op 13 oktober 2024, met het oog op de algehele vernieuwing van de bestuursorganen in december 2024 na de verkiezing georganiseerd op 13 oktober 2024 (toekomstig artikel 58, §3, artikel 123, §3, en artikel 354/1, §1, van het decreet over het lokaal bestuur). In principe zal de nieuwe regeling over de akte van opvolging aldus pas op 13 oktober 2024 in werking treden en aanleiding kunnen geven tot een mogelijk recht op uittredingsvergoeding.

Indien er in een gemeente of district echter voor 13 oktober 2024 een collectieve constructieve motie van wantrouwen wordt ingediend, zal de regeling over de akte van opvolging reeds van toepassing worden in de desbetreffende gemeente of district op de dag van de indiening van de collectieve motie. Wanneer dit gebeurt, zal aldus ook het bereiken van de einddatum van de akte van opvolging recht kunnen geven op een uittredingsvergoeding.

- Artikel 2

Artikel 2 verkrijgt een retroactieve werking en treedt in werking op 2 maart 2023. Het betreft de mogelijkheid tot het toekennen van presentiegeld voor het bijwonen van vergaderingen van de deontologische commissie. Aan deze bepaling wordt retroactieve werking verleend doordat de inrichting van deontologische commissies verplicht is voor alle gemeenten sinds 2 maart 2023 (10 dagen na publicatie in het Belgisch Staatsblad op 20 februari 2023 van het decreet tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wat betreft de oprichting van een deontologische commissie bij de gemeenteraad en de districtsraad) en het voor lokale besturen en raadsleden die uit hoofde van hun mandaat zetelen in deze verplichte commissies, mogelijk moet zijn om respectievelijk een presentiegeld toe te kennen of te verkrijgen voor het bijwonen van vergaderingen van die decretaal verplichte commissie.

Artikel 8

Dit artikel behoeft geen nadere toelichting.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Toelichting

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen budgettaire impact voor de Vlaamse overheid.

Inspectie van Financiën

Het gunstige advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 11/04/2023.

Begrotingsakkoord

Het begrotingsakkoord is niet vereist.

B. ESR-TOETS

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen ESR-impact.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft geen weerslag op het personeelsbestand of de personeelsbudgetten van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van besluit heeft de volgende weerslag op de lokale en provinciale besturen:

- personeel: er is geen bijkomende inzet van het in dienst zijnde personeel nodig, noch is een eventuele noodzakelijke werving van extra personeel vereist;
- werkingsuitgaven: het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering heeft mogelijk een impact op lokale besturen die een presentiegeld wensen toe te kennen aan mandatarissen voor het bijwonen van vergaderingen van de deontologische commissie;
- investeringen en schulden: er zijn geen investeringen verbonden aan de uitvoering van het ontwerp van besluit;
- ontvangsten: er worden geen bijkomende financiële middelen aan de lokale besturen ter beschikking gesteld.

Conclusie: De voorgestelde wijziging heeft mogelijk een impact op de uitgaven van de lokale besturen.

4 VERDER TRAJECT

Het bijgaande ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering zal na de principiële goedkeuring voor advies voorgelegd worden aan de Raad van State.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 14, 15, 53, 54, 56 en 58 van het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris;

- 2° de Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke kansen te gelasten over voornoemd ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies in te winnen van de Raad van State, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen,

Bart SOMERS

